

ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบผสมผสาน ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เพ็ญฤทัย พุฒิกุลเกษม¹, สุทธิพร แทนทอง²

ธีรรัตน์ ทิพย์จรัสเมธา³, สัณณิธิ อินอุ่นโชติ⁴

(วันรับบทความ: 25 กรกฎาคม 2566, วันแก้ไขบทความ: 6 เมษายน 2567, วันตอบรับบทความ: 9 เมษายน 2567)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตรที่จัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 126 ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในการเรียนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและแปลความหมายความสัมพันธ์โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนรู้แบบผสมผสานมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .091$, $p\text{-value} = .312$) โดยองค์ประกอบด้านความมีพลังในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .119$, $p\text{-value} = .184$) องค์ประกอบด้านการอุทิศให้กับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .023$, $p\text{-value} = .796$) และองค์ประกอบด้านความยึดมั่นกับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .073$, $p\text{-value} = .418$) ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความยึดมั่นผูกพันในการเรียน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การเรียนแบบผสมผสาน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประเภทของบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

เพ็ญฤทัย พุฒิกุลเกษม, สุทธิพร แทนทอง, ธีรรัตน์ ทิพย์จรัสเมธา และสัณณิธิ อินอุ่นโชติ. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบผสมผสานของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(2), 13-22.

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้รับผิดชอบบทความ)
e-mail: peangrutai.pu@sru.ac.th

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

³อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

⁴ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสีตบุตรบำรุง กรุงเทพมหานคร

The Relationship between Learning Engagement and Academic Achievement in Blended Learning among Students in the Faculty of Education at Suan Sunandha Rajabhat University

Peangreuthai Pudtikunkaseam¹, Sutthiporn Thanthong²

Teerarat Tipjaradmetha³, Sansiri Inunchot⁴

(Received Date: 25 July 2023; Revised Date: 8 December 2023; Accepted Date: 15 January 2024)

Abstract

This research aimed to investigate the relationship between learning engagement and academic achievement in the blended learning instruction among students enrolled in the Faculty of Education at Suan Sunandha Rajabhat University. The sample group consisted of 126 first-year students selected using stratified random sampling. Data was collected through the administration of measures assessing learning engagement and academic achievement. Subsequently, the obtained data was analyzed using Pearson correlation coefficients and the interpretation of the relationship was conducted utilizing a five-level evaluation criterion.

The findings revealed that the correlation coefficient between learning engagement and academic achievement in blended learning was statistically non-significant at a low level ($r = .091$, p -value = .312). The component of intrinsic motivation exhibited a low-level correlation with academic achievement ($r = .119$, p -value = .184), while the component of altruism towards learning showed a low-level correlation with academic achievement ($r = .023$, p -value = .796), and the component of commitment to learning demonstrated a low-level correlation with academic achievement ($r = .073$, p -value = .418). All of these correlations were statistically non-significant at the 0.05 level.

Keywords: Learning Engagement, Academic Achievement, Blended Learning, Suan Sunandha Rajabhat University

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Pudtikunkaseam, P., Thanthong, S., Tipjaradmetha, T., & Inunchot, S. (2025). The relationship between learning engagement and academic achievement in blended learning among students in the faculty of education at Suan Sunandha Rajabhat University. *Ramkhamhaeng University Journal: Faculty of Education (Humanities and Social Sciences)*, 6(2), 13-22.

---

¹Lecturer in Bachelor of Education Program in Social Studies at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University
e-mail: peangrutai.pu@ssru.ac.th (corresponding author)

²Lecturer in Bachelor of Education Program in Social Studies at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

³Lecturer in Bachelor of Education Program in Social Studies at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

⁴Social Studies Teacher at Sitabutr Bamrung School, Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มาอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้น จึงต้องกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมโรคให้เข้มงวดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมโรคและเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่เพียงสร้างผลกระทบในด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อภาคการศึกษา สถานศึกษาทุกระดับต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากแบบการเผชิญหน้าในชั้นเรียนเป็นการเรียนการสอนโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน และปรับวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความต่อเนื่องและไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียน (Ministry of Education [MOE], 2021) อีกทั้งยังสร้างความท้าทายให้กับผู้สอนในการแสวงหาวิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะตามที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้การเรียนการสอนแบบผสมผสานทำให้การสังเกตพฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ในเรียนของนักศึกษาไม่สามารถทำได้มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะ การยึดมั่นผูกพันในการเรียน (learning engagement) ที่แสดงถึงความสนใจ ความรักความเอาใจใส่ในการเรียน การมีส่วนร่วมในการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ของการเรียน อันจะนำไปสู่พฤติกรรมเรียนดี โดยความยึดมั่นผูกพันในการเรียนเป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนมีความสนใจ พึงพอใจ มีพลังในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งอุทิศตนให้กับการเรียนเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะทางวิชาการ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสำเร็จในการศึกษา โดยองค์ประกอบของการยึดมั่นผูกพันในการเรียนมี 3 องค์ประกอบหลักๆ (Sharma & Bhaumik, 2013) คือ (1) ความมีพลังในการเรียน (2) การอุทิศให้กับการเรียน และ (3) ความยึดมั่นกับการเรียน

จากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะรูปแบบออนไลน์ที่ผู้สอนได้ใช้แพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ Google Classroom, Google Meet, Zoom, Microsoft Teams, Moodle เป็นต้น ซึ่งพบว่ารูปแบบดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคต่อผู้เรียนในด้านความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากการนั่งเรียนคนเดียวผ่านหน้าจอไม่มีเพื่อนๆ ที่คอยสร้างบรรยากาศของการเรียน อีกทั้ง การทำกิจกรรมกลุ่มที่ต้องเป็นรูปแบบออนไลน์ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน ไม่มีสมาธิในการเรียน เนื่องจากมีสิ่งดึงดูดความสนใจและเสียงรบกวน ผู้เรียนต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำสมาธิและติดตามเนื้อหา เนื่องจากไม่มีผู้สอนคอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนการเรียนในห้องเรียนแบบปกติ จนเกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ที่อาจส่งผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากสภาพการณ์ข้างต้น การเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้ผู้เรียนขาดการยึดมั่นผูกพันในการเรียน เพราะขาดปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนกับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบและวิธีการ ทำให้สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงระหว่างกัน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกัน และมีโอกาสในการสะท้อนคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสวงหาความรู้ เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้ ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเรียนของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ Carini et al. (2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษาและการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 1,352 คน พบว่า ความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ของนักศึกษาและส่งผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับ Amrai et al. (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จำนวน 252 คน พบว่า

การมีแรงจูงใจทางวิชาการสามารถทำนายและอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งแรงจูงใจนี้เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความยึดมั่นผูกพัน และ Blasco-Arcas et al. (2013) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้คอมพิวเตอร์ในชั้นเรียนและความยึดมั่นผูกพันในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 198 คน พบว่า ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนส่งผลในทิศทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .22

อย่างไรก็ดี งานวิจัยดังกล่าวยังขาดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เป็นแบบผสมผสาน ดังเช่นสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความยึดมั่นผูกพันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนแบบผสมผสานว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ต่อยอดวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนอื่น ๆ ที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ต่อไปอีกด้วย

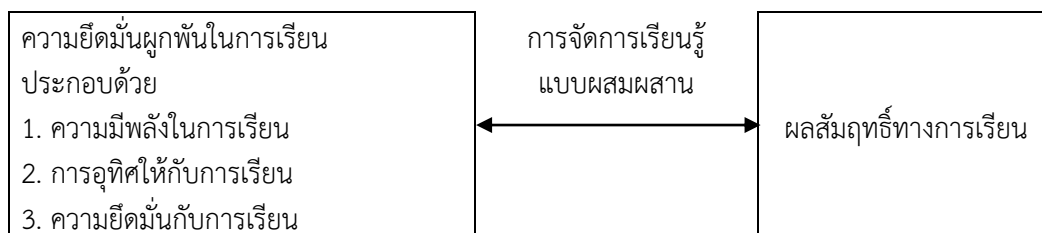
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนและยังเป็นตัวทำนายที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Tobin & Capie, 1981) อีกทั้งความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนยังมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักเรียน ซึ่งความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนมาจากพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีเหมือนกับความยึดมั่นผูกพันในการทำงาน นั่นคือ แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนจะเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความยึดมั่น จึงสรุปได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรม สภาวะ หรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในทางบวก ทั้งนี้ Klem and Connell (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครูที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบ มาตราประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของครูส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน และระดับของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน เช่นเดียวกับที่ Salanova et al. (2010) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุปสรรคและการอำนวยความสะดวกที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยมีความเหนื่อยหน่ายและความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 527 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบรายงานตนเอง ซึ่งใช้การตรวจสอบเครื่องมือโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และทำการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคและการอำนวยความสะดวกส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน และความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนให้ที่ดีควรมีการจัดสภาพการเรียนรู้แบบหลากหลายวิธี การสอนผนวกกับการใช้เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด และเพื่อตอบสนองต่อความเจริญก้าวหน้าของยุคดิจิทัล และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างไปจากเดิม สอดคล้องกับ University of Wolverhampton (2020) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสาน คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการกำหนดภาระงานต่าง ๆ (tasks) พร้อมทั้งสื่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 204 คน จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Daniel (2010) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 126 คน ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2 \alpha/2 P(1-P)}{(N-1)d^2 + Z^2 \alpha/2 P(1-P)}$$

โดยที่ n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรที่ใช้คำนวณวิจัย

$\alpha/2$ คือ ค่ามาตรฐานภายใต้เส้นโค้งปกติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 1.96

P คือ ค่าสัดส่วนของประชากร เท่ากับ 0.30 (ร้อยละ 30)

d คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้กำหนดเท่ากับ 0.05

จากสูตรข้างต้นนำมาใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในสามารถนำมาแทนค่าลงในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{(204)(1.96)^2 (0.30)(1-0.30)}{(204-1)(0.05)^2 + (1.96)^2 (0.30)(1-0.30)} \\ &= \frac{(204)(3.84) (0.30)(0.70)}{(203)(0.0025) + (3.84)(0.30)(0.70)} \\ &= \frac{164.5056}{1.3106} \\ &= 125.519 \approx 126 \text{ คน} \end{aligned}$$

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) และคำนวณสัดส่วนตามขนาดของแต่ละสาขาวิชา จากทั้งหมด 7 สาขาวิชา สุ่มได้สาขาวิชาละ 18 คน รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 126 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) แบบวัดความเชื่อมั่นผู้ฝึกฝนในการเรียน (2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ให้เข้ากับบริบทในการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร จึงมีรายละเอียดของขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แบบประเมินความยึดมั่นผูกพันในการเรียน

แบบประเมินลักษณะเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความมีพลังในการเรียน (2) การอุทิศให้กับการเรียน (3) ความยึดมั่นกับการเรียน โดยผู้วิจัยประยุกต์จากแบบวัดลักษณะผู้เรียนของ Klincumhom and Ruenstrakul (2013) เนื่องจากแบบวัดมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้หรือองค์ประกอบที่คณะผู้วิจัยต้องการจะศึกษาโดยนำข้อคำถามมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทในการเรียนการสอนในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร

ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้คะแนนแบบ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีความหมายคะแนน คือ ข้อคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน และข้อคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดได้ 5 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดองค์ประกอบของตัวแปรที่ต้องการวัดนิยามเชิงปฏิบัติการและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยรายละเอียดของนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละตัวแปรได้แสดงไว้แล้วดังที่ได้กล่าวในข้างต้น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และจำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และจำนวนข้อคำถามตามโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

โครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมินความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

ตัวแปร	องค์ประกอบที่วัด	จำนวนข้อ	ข้อที่
ความยึดมั่นผูกพันในการเรียน	ความมีพลังในการเรียน	6	1-6
	การอุทิศให้กับการเรียน	6	7-12
	ความยึดมั่นกับการเรียน	6	13-18
รวม		18	

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบแบบประเมินความยึดมั่นผูกพันทางการเรียน คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างข้อคำถาม โดยทำการศึกษางานวิจัยและปรับข้อคำถามให้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการตามโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เมื่อออกแบบแล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item Objective Congruence-IOC) โดยกำหนดไว้ว่าค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา (Karnjanawasri, 2009) ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า IOC ทุกรายการคำถามผ่านเกณฑ์ 0.50 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีลักษณะเป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ (ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน) มีรายละเอียดของขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ประชุมอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร เพื่อวางแผนจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ วิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์ของรายวิชา

2.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ

2.3 ประชุมอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบทดสอบและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา

2.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนและการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ใช้ดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence--IOC) โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามและคำตอบ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับระดับพฤติกรรมดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง ข้อคำถามและคำตอบวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามและคำตอบวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง ข้อคำถามและคำตอบวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นอกจากนี้ยังตรวจสอบลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ข้อคำถามและคำตอบต้องมีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามและคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Karnjanawasri, 2009) ทั้งนี้ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า IOC ทุกรายการคำถามผ่านเกณฑ์ 0.50 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 คณะผู้วิจัยประสานผู้บริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และคณาจารย์ผู้สอนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ทั้ง 7 คน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์แต่ละสาขา สาขาละ 1 คน รวม 7 คน เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.2 อาจารย์จัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน โดยกำหนดรูปแบบให้มีการจัดการเรียนการสอน Onsite Online และ On Demand อาจารย์ผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบออนไลน์ผ่าน Zoom, Google Meet, Google Classroom, Microsoft Teams หรือรูปแบบอื่นๆตามความเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษามากที่สุด และดำเนินการจัดเนื้อหาแต่ละสัปดาห์ไว้ใน Website ของอาจารย์ผู้สอน

3.3 หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2565 แล้ว ผู้สอนแต่ละสาขานำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบนักศึกษาหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนของรายวิชา โดยกำหนดระยะเวลาทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเวลา 3 ชั่วโมง

3.4 หลังปิดภาคเรียน คณะผู้วิจัยดำเนินการทดสอบโดยใช้แบบวัดออนไลน์ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนแก่นักศึกษาแต่ละสาขา โดยกำหนดให้นักศึกษาเข้าไปตอบแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในการเรียนภายในระยะ 3 สัปดาห์

3.5 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตอบแบบวัด คณะผู้วิจัยพบว่า มีนักศึกษาตอบแบบวัดครบตามจำนวนที่ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงเตรียมนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Kaemkate, 2008)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.81 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.61-0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.41-0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.20-0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 126 คน

ตัวแปร		ค่า Pearson's correlation	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ความยึดมั่นผูกพันในการเรียน	.091	.312	ต่ำ
	1) ด้านความมีพลังในการเรียน	.119	.184	ต่ำ
	2) ด้านการอุทิศให้กับการเรียน	.023	.796	ต่ำ
	3) ความยึดมั่นกับการเรียน	.073	.418	ต่ำ

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนรู้แบบผสมผสานมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .091$, $p\text{-value} = .312$) โดยองค์ประกอบด้านความมีพลังในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .119$, $p\text{-value} = .184$) องค์ประกอบด้านการอุทิศให้กับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .023$, $p\text{-value} = .796$) และองค์ประกอบด้านความยึดมั่นกับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ($r = .073$, $p\text{-value} = .418$) ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 126 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่าความยึดมั่นผูกพันในการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งนี้อาจเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ การปฏิบัติการสอนของครู สภาพแวดล้อมทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านการเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับ Klinecumhom and Ruengtrakul (2013) ที่กล่าวว่า เมื่อครูทุ่มเทกับการสอน ครูจะแสดงออกถึงความมีพลังในการสอน การอุทิศให้กับการสอน และความยึดมั่นกับการสอนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ มีแรงจูงใจในการเรียน และจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งในเรื่องของการปรับตัวจากการเรียนการสอนที่ต่างจากเดิม เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงจากระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนมากจะไม่คุ้นเคยกับลักษณะวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา จึงอาจเกิดความสับสน ท้อแท้ต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Bunyawong (1996) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากปัจจัยแทรกซ้อนที่กลุ่มตัวอย่างมีการตอบแบบประเมินแบบลำเอียง จึงส่งผลให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน เนื่องจากแบบประเมินความยึดมั่นผูกพันในการเรียน พัฒนาข้อคำถามตามหลักของ Sonderen et al. (2013) ที่กล่าวว่า การใช้ข้อความในทางลบเพื่อป้องกันความลำเอียงในการตอบแบบไม่ตั้งใจ (inattention) ผู้ตอบจะอ่านแบบเร็ว ๆ และมองไม่เห็นคำว่า “ไม่” ที่ปรากฏในข้อคำถาม ทำให้การตอบผิดความหมายไป ในกรณีเช่นนี้การมีข้อคำถามในเชิงลบจะเป็นผลเสียต่อข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เช่นเดียวกับ Knowles and Nathan (1997) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบสอบถามควรมีข้อคำถาม ทั้งเชิงบวก และเชิงลบเพื่อป้องกันการลำเอียงในการตอบ response style โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความลำเอียงแบบยอมรับ บางทีเรียกว่า (acquiescence bias บางทีเรียกว่า yea-saying) เพราะคำถามทั้งทางบวกและทางลบจะทำ

ให้นักวิจัยทราบว่าผู้ตอบเกิดความลำเอียงในการตอบหรือไม่ โดยถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อคำถามด้านบวกและด้านลบก็แสดงว่า ผู้ตอบมีความลำเอียงในการตอบ

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการตอบคำถามทั้งทางบวกและทางลบในทิศทางเดียวกัน จึงส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความคลาดเคลื่อน และทำให้ความเชื่อมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ Carini et al. (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาและการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,352 คน ที่พบว่า ความเชื่อมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ของนักศึกษาและส่งผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนรู้แบบผสมผสาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นผูกพันในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนรู้แบบผสมผสานไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยองค์ประกอบด้านความมีพลังในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ องค์ประกอบด้านการอุทิศให้กับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ และองค์ประกอบด้านความยึดมั่นกับการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลายและไม่มีข้อจำกัดเรื่องความลำเอียงในการตอบ เพื่อให้ได้ผลของข้อมูลที่ต้องการหรือมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากเพียงพอ เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนทางสถิติที่อาจเกิดจากลักษณะของการตอบแบบประเมิณผล จากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ตอบแบบประเมิณอย่างจริงจัง
3. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดลองใช้เครื่องมือวัดก่อนการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง
4. การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน โดยศึกษางานวิจัยด้านคุณภาพควบคู่งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำเทคนิค Focus Group Discussions ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีงบประมาณ 2566

References

- Amrai, K., Motlagh, S. E., Zalani, H. A., & Parhon, H. (2011). The relationship between academic motivation and academic achievement students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 399-402. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.111>
- Blasco-Arcas, L., Buil, I., Hernández-Ortega, B., & Sese, F. J. (2013). Using clickers in class. The role of interactivity, active collaborative learning and engagement in learning performance. *Computers & Education*, 62, 102-110. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.10.019>
- Bunyawong, S. (1996). *Solving the adjustment problem of students in dormitories through group counseling*. Srinakharinwirot University Southern Region. (in Thai)

- Carini, R. M., Kuh, G. D., & Klein, S. P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in higher education*, 47, 1-32. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11162-005-8150-9>
- Daniel W. W. (2010). *Biostatistics: Basic concepts and methodology for the health sciences*. John Wiley & Sons.
- Kaemkate, W. (2008). *Behavioral science research methodology* (2nd ed.). Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Karnjanawasri, S. (2009). *Theory of traditional test*. Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Klem, A. M., & Connell, J. P. (2004). Relationships matter: Linking teacher support to student engagement and achievement. *Journal of School Health*, 74, 262-273.
- Klincumhom, T., & Ruengtrakul, A. (2013). A casual model of student engagement and academic achievement by teachers' effects. *An Online Journal of Education*, 9(2), 252-266. (in Thai)
- Knowles, E. S., & Nathan, K. T. (1997). Acquiescent responding in self-reports: cognitive style or social concern. *Journal of Research in Personality*, 31(2), 293-301.
- Ministry of Education. (2021). Announcement of the ministry of education on measures to prevent and control the spread of coronavirus disease 2019 (COVID-19). <https://moe360.blog/> (in Thai)